Deloitte.

Accountantsverslag 2014

Gemeente Weert

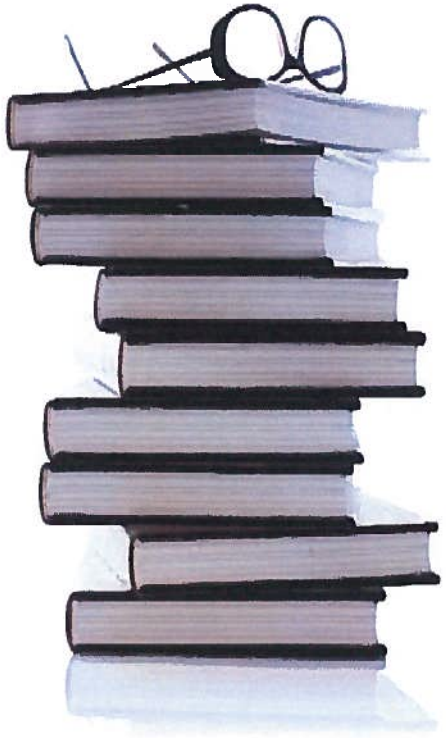

3 juli 2015

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Amerikalaan 110
6199 AE Maastricht Airport
Postbus 1864
6201 BW Maastricht
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9901
www.deloitte.nl

VERTROUWELIJK

Aan de leden van de gemeenteraad van de gemeente Weert
T.a.v. de heer P. Otten, griffier
Postbus 950
6000 AZ WEERT

Onderwerp	Datum	Kenmerk
Accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente Weert	3 juli 2015	2015.30980/3113938980/SH

Geachte raadsleden,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente Weert aan. In het hoofdstuk *Bestuurlijke samenvatting* hebben wij de belangrijkste punten uit ons verslag opgenomen.

Uw jaarrekening geeft een getrouw en rechtmatig beeld

De jaarrekening 2014 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Weert. Bij deze jaarrekening verstrekken wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid.

Wij bespreken onze bevindingen met de auditcommissie

Dit accountantsverslag hebben wij op woensdag 3 juni 2015 met de leden van de auditcommissie besproken.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college.

Met vriendelijke groet,

drs. D.O. Meeuwissen RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2014' gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting 4

Uitkomsten jaarrekeningcontrole 7

Interne beheersing 20

Analyse resultaat, vermogen en financiële structuur 26

Overige onderwerpen 32

Bijlagen 36

Bestuurlijke samenvatting

Bestuurlijke samenvatting: de belangrijkste punten

De jaarrekening geeft een getrouw beeld en er is rechtmatig gehandeld	Bij de jaarrekening 2014 van uw gemeente verstrekken wij een goedkeurende controleverklaring voor zowel de getrouwheid als de financiële rechtmatigheid. De controleverklaring d.d. 3 juli 2015 doen wij u separaat toekomen. Wij hebben vastgesteld dat de jaarverslaggeving 2014 voldoet aan de verslaggevingsvoorschriften (BBV). De door ons geconstateerde controleverschillen voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid vallen binnen de door u vastgestelde toleranties. De begrotingsoverschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en zijn goed toegelicht. Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de verantwoorde informatie in de SiSa-bijlage geconstateerd. Tot slot hebben wij vastgesteld dat de bezoldigingen over 2014 niet strijdig zijn met de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) en dat de jaarrekening 2014 van de gemeente Weert voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.
Grondexploitatie	De grondexploitaties zijn bij het opmaken van de jaarrekening 2014 geactualiseerd en bijgesteld en geven een beeld van de boekwaarde en verwachte resultaten over 2014. Wij hebben in het controlejaar 2014 Deloitte Real Estate Advisory ingezet bij de controlewerkzaamheden van de grondexploitaties Laarveld, Vrouwenhof en Kampershoek.
Voorzieningen	De voorzieningen in de jaarrekening 2014 zijn toereikend onderbouwd met onderliggende documenten. Wij adviseren het proces van onderbouwen en muteren van voorzieningen strikt te blijven borgen.
Debiteuren	Het totaal saldo van de debiteuren per 31 december 2014 bedraagt afgerond € 18,8 miljoen, waarvan een bedrag van € 3,8 miljoen ouder is dan 180 dagen. Dit betreffen vooral vorderingen die u heeft op de provincie Limburg. Echter door besluitvorming heeft de betaling vertraging opgelopen. U heeft in de jaarrekening een voorziening voor dubieuze debiteuren gevormd voor een bedrag van € 2,1 miljoen.
Automatisering en IT-survey	In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben wij een IT-audit uitgevoerd op de algemene IT-beheersmaatregelen (de zogenaamde general IT-controls). De bevindingen c.q. aanbevelingen hebben uitgewezen dat wij voor de jaarrekeningcontrole nog geen IT-audit kunnen uitvoeren op de *geautomatiseerde* beheersingsmaatregelen, zoals opgenomen in de digitale workflow van de inkoopfacturen.

Bestuurlijke samenvatting: de belangrijkste punten

Om alsnog voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige verwerking en betaling van de inkoopfacturen, hebben wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Uit deze controlewerkzaamheden volgen geen bijzonderheden.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

De reikwijdte van onze controle achten wij voldoende

Met de opdrachtverstrekking van 19 september 2014 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2014. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.

Naast de opdrachtverstrekking zijn bepalend voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- Uw verordening controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Weert (controleverordening op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader d.d. 25 maart 2015.

Tijdens de uitvoering van de controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2014 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Een toelichting op de reikwijdte van onze controle 2014 is opgenomen in bijlage E van dit accountantsverslag.

Gehanteerde toleranties met als resultaat: geen controleverschillen

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2014 uitgevoerd met inachtneming van de volgende toleranties, zoals opgenomen in de door u vastgestelde controleverordening en uw controleprotocol.

Goedkeuringstoleranties		
Fouten	1% van het totaal van de lasten inclusief dotaties reserves	€ 1.336.000
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten inclusief dotaties reserves	€ 4.008.000
Rapportagetoleranties		
De rapportagetoleranties voor fouten en onzekerheden zijn - conform uw controleverordening - gelijkgesteld aan de goedkeuringstoleranties.		

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) ten aanzien van de getrouwheid geconstateerd.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Op basis van aanvullende controlewerkzaamheden hebben wij geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen, zoals opgenomen in uw normen- en toetsingskader, door het college zijn nageleefd en dat zowel de baten en lasten over 2014 als de balansmutaties in 2014 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Er is sprake van controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) ten aanzien van rechtmatigheid als gevolg van het niet rechtmatig toepassen van het inkoop- en aanbestedingsbeleid voor een bedrag van € 623.000.

Het (verplichte) overzicht van controleverschillen groter dan de rapportagetoleranties treft u aan in bijlage A1 en A2 van dit accountantsverslag.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2014 van uw gemeente bestaan uit:

- Het jaarverslag 2014 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen).
- De jaarrekening 2014 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

In het onderdeel 'programmaverantwoording' van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben wij gedaan? wat hebben wij bereikt? en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting).

De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij 'marginaal getoetst'. Deze toetsing blijft beperkt tot het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening. De accountantscontrole omvat daarom geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en volledigheid van de informatieverstrekking, opgenomen in de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen.

Bij onze controle hebben wij geen tegenstrijdigheden tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn goed met elkaar verenigbaar.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Het BBV wordt nageleefd

De belangrijkste wijzigingen in de verslaggevingsregels (BBV) die van toepassing zijn op de jaarrekening 2014 betreffen de wijzigingen van 25 juni 2013 en 13 december 2013. Hierin is het volgende geregeld:

- U dient het voorgeschreven overzicht van incidentele baten en lasten voortaan op te nemen per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. Dit is nog niet opgenomen in de jaarstukken 2014.
- Er is 'een overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves' verplicht gesteld. Gebruikers van de begroting en jaarstukken - zoals toezichthouders - kunnen zo bij de bepaling en beoordeling van het structurele evenwicht (structurele lasten worden gedekt door structurele baten) rekening houdend met de structurele mutaties in de reserves. Dit is nog niet opgenomen in de jaarstukken 2014.
- De benaming van de paragraaf 'weerstandsvermogen' is aangepast in 'weerstandsvermogen en risicobeheersing'. Het gaat hierbij immers niet alleen om een inventarisatie en beschrijving van risico's en de middelen en mogelijkheden om deze op te vangen, maar zeker ook om de wijze waarop en de processen en systemen waarmee u de risico's beheerst.
- Enkele tekstuele aanpassingen, waaronder de wijziging van de benaming van de 'programmarekening' naar 'het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening' en de wijziging van de terminologie van het resultaat ('resultaat voor bestemming' wordt 'gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten' en 'resultaat na bestemming' wordt 'gerealiseerde resultaat'). Over laatstgenoemde vindt nog politieke besluitvorming plaats bij vaststelling van de jaarrekening.

Naast deze wijzigingen heeft de Commissie BBV in 2013 en 2014 een aantal relevante notities uitgebracht, waarin nadere uitspraken over de toepassing van de verslaggevingsregels worden gedaan. De voorgaande wijzigingen zijn verwerkt in de jaarstukken 2014 van de gemeente Weert.

Op basis van de notitie 'Waardering vastgoed' (juli 2013) heeft uw gemeente ultimo 2014 een adequate inventarisatie van het vastgoed uitgevoerd. Dit heeft niet geleid tot afwaarderingen naar de (lagere) marktwaarde.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Met de notitie 'Riolering' (november 2014) geeft de Commissie BBV een toelichting op de volgende balansposities met betrekking tot riolering en afval (met ingang van 2014):

- Bestemmingsreserve (BBV artikel 43 lid 1b), deze bevat gelden die het resultaat zijn van gerealiseerde efficiencyvoordelen of aanbestedingsresultaten.
- Voorziening groot onderhoud (BBV artikel 44 lid 1c), deze bevat gelden die geraamd zijn om in de toekomst te besteden aan groot onderhoud.
- Voorziening toekomstige vervangingsinvesteringen (BBV artikel 44 lid 1d), deze bevat gelden die geraamd zijn om in de toekomst te besteden aan het vervangen van het rioolstelsel ('vervangingsinvesteringen').
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (BBV artikel 44 lid 2), deze bevat gelden die in de toekomst moeten worden besteed aan het rioolstelsel ('restcategorie' als samenvoeging van gelden voor vervangingsinvesteringen en overschotten op de ontvangen rioolheffing).

Binnen uw gemeente had u een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten genaamd de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen rioleringen. Tevens had u een voorziening voor vervangingsinvesteringen riolering. Deze reserve bestaat uit de verschillende componenten zoals hierboven weergegeven. Op grond hiervan is de bestemmingsreserve vervangingsinvesteringen riolering geherrubriceerd naar de categorie voorziening artikel 44 lid 2. Ook de reeds aanwezige voorziening vervangingsinvesteringen riolering is naar deze categorie verplaatst. Dit is toegelicht in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Daarnaast is op grond van de notitie in de jaarrekening 2014 een nieuwe categorie onder de materiële vaste activa onderkend, zijnde 'investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven'. De reeds in voorgaande jaren geactiveerde rioolinvesteringen zijn uit de balanspost 'investeringen met een economisch nut' overgeboekt.

Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) voldoende heeft nageleefd.

De grondslagen van de jaarrekening 2014 zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2014. In 2014 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en de directie dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

Wij hebben het door het college en de directie toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Waar nodig hebben wij specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, aannames, berekeningen en consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggevingsvoorschriften.

De grondexploitaties zijn deugdelijk geactualiseerd en bijgesteld

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitatie). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten, hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd. De economische crisis heeft immers (nog steeds) grote invloed op de resultaten van (gemeentelijke) grondexploitaties.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- *Planning*: is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt. Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- *Programmering*: in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- *Prijs*: inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

De gemeente Weert voert geen actief grondbeleid. U spreekt in uw paragraaf grondbeleid over een sturend grondbeleid, waarbij de daadwerkelijke implementatie in handen ligt van marktpartijen, met name woningcorporaties en projectontwikkelaars. Een actieve grondexploitatie vindt slechts beperkt plaats in herstructureringsgebieden.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Ultimo 2014 heeft de voorraad gronden van de gemeente Weert een boekwaarde van € 44,3 miljoen.
Deze boekwaarde wordt met name veroorzaakt door de boekwaarden van Laarveld van € 17 miljoen, Vrouwenhof van € 4,5 miljoen en Kampershoek van € 18,5 miljoen. Hierbij is rekening gehouden met een totale voorziening voor verliesgevend exploitaties van € 42 miljoen.

De niet in exploitatie genomen gronden hebben een boekwaarde van € 5,3 miljoen.

Wij hebben in 2014 Deloitte Real Estate Advisory ingezet om werkzaamheden te verrichten bij een drietal grondexploitaties, namelijk Laarveld, Kampershoek en Vrouwenhof. De grondexploitaties zijn met de gehanteerde uitgangspunten zoals vermeld in de 3 P's doorgerekend en geactualiseerd en waar nodig zijn de verwachtingen bijgesteld, waarmee tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen voor actualisatie van de grondexploitaties, zijnde vooral de uitgangspunten voor de planning (fasering), programmering, het prijsbeleid, maar ook de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging en de gehanteerde rekenrente (renteomslagmethode), hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken.
- Of de veronderstellingen onderling afhankelijk en intern consistent zijn.
- Of de veronderstellingen redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.
- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen, met andere woorden is er consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente.
- Of de veronderstellingen aansluiten op de (vastgestelde) plannen (besluiten) van uw raad.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden is historische informatie representatief voor toekomstige situaties).

Wij hebben vastgesteld dat de uitgangspunten en veronderstellingen redelijk zijn tegen de achtergrond van de werkelijke uitkomsten in voorafgaande verslagperiodes, de huidige economische ontwikkeling en niet strijdig zijn met voornemens van uw raad of het college en de directie. De financiële omvang van de grondportefeuille is in relatie tot uw balanstotaal en in vergelijking met andere gemeenten relatief hoog.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Wij adviseren u om de frequentie van het actualiseren van de grondexploitatieberekeningen, gezien de economische omstandigheden, op het huidige niveau te handhaven en de resultaatverwachtingen van de grondexploitaties nauwlettend te blijven monitoren, gekoppeld aan toekomstige besluitvorming. Bijzondere aandacht vragen wij in dit kader voor het adequaat en tijdig volgen van de renteontwikkelingen in de komende jaren, vanwege de financiële impact die een rentestijging kan hebben op de te verwachten uitkomsten van uw grondexploitaties.

De kwaliteit van de onderbouwingen en inschattingen bij het opstellen van de jaarrekening is goed

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor 'verplichtingen, verliezen en risico's', ter 'egalisering van kosten' ('groot onderhoud') en 'voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is'.

Vooral de voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zullen zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Omdat schattingen per definitie subjectief zijn, besteden wij als uw accountant nadrukkelijk aandacht aan de onderbouwing en redelijkheid van de aannames van het college en het management. Wij hebben daarbij gesprekken gevoerd met het management over de aard van de risico's en de verwachtingen over de ontwikkelingen in de komende jaren die ten grondslag liggen aan de voorzieningen.

Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij samen met het management ook alternatieven voor de gehanteerde schattingen overwogen, zoals een hoger of lager voorzieningenniveau voor groot onderhoud.

Begrotings-overschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening 2014

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2014, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota 2013 van de Commissie BBV.
De belangrijkste inhoudelijke aanpassing betreft de vaststelling dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat de raad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven.
Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

Daarnaast moet de accountant in het accountantsverslag deze kostenoverschrijdingen, waarvan het college in de jaarrekening moet aangeven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde stellen. Extra lasten die worden gemaakt, omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de raad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.

In totaal heeft uw gemeente € 125,4 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 124,3 miljoen aan werkelijke lasten in 2014. Dit is in totaal een onderrealisatie van € 1,1 miljoen (-0,9 %).

Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 119,7 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 125,0 miljoen aan werkelijke baten in 2014. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 5,3 miljoen (4,5 %).

Het totaal gerealiseerd saldo van baten en lasten bedraagt € 0,8 miljoen. Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves, minus de tussentijdse stortingen in reserves.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van de door u genomen besluiten. In 2014 is er per saldo € 3,1 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het gerealiseerde resultaat € 3,9 miljoen bedraagt.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen per programma.

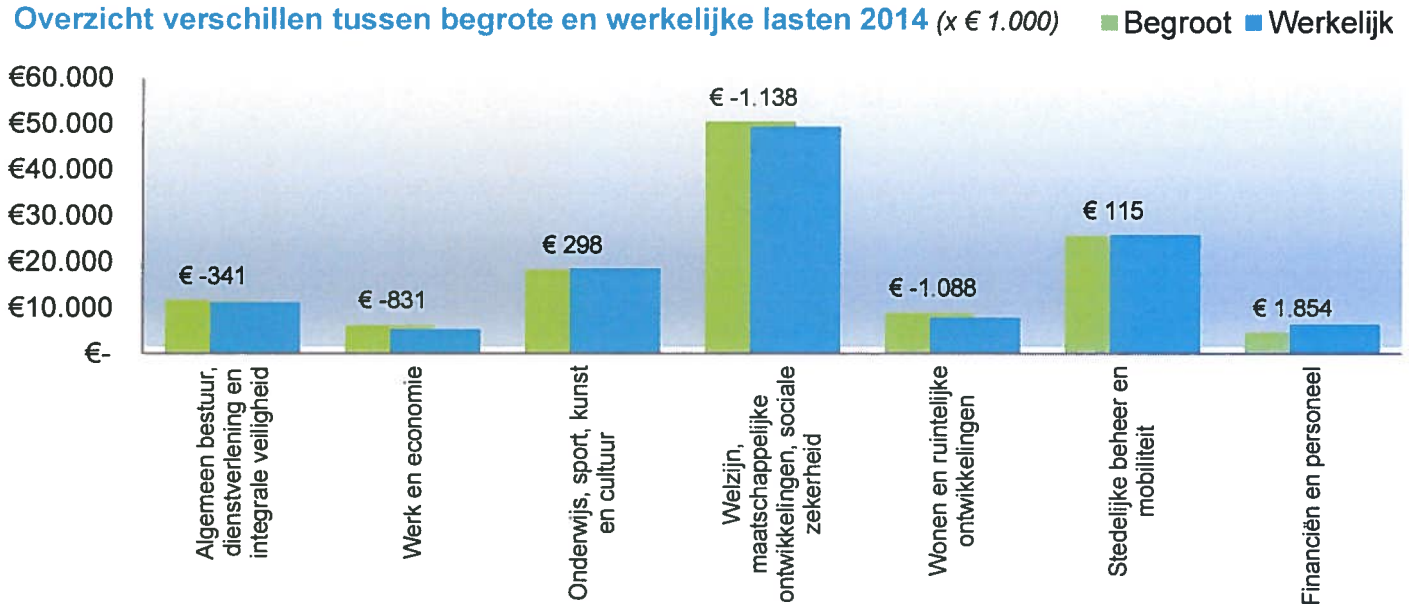

Zoals blijkt uit bovenstaand figuur is op drie programma's (programma Onderwijs, sport, kunst en cultuur, programma Wonen en ruimtelijke ontwikkelingen en programma Financiën en personeel) een begrotingsoverschrijding op de lasten te constateren. Deze zijn in te delen in de onderstaande categorieën zoals genoemd in de Kadernota Rechtmatigheid 2013.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Lastenoverschrijding programma	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee in het oordeel	Onrechtmatig, telt wel mee in het oordeel
Onderwijs, sport, kunst en cultuur (totaal € 0,3 miljoen)	Overschrijding komt voort uit hogere kapitaallasten die vanuit het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol 2014 geen onderdeel uitmaken van accountantscontrole.	✓	
Stedelijk beheer en mobiliteit (totaal € 0,1 miljoen)	Bedrag is onrechtmatig en telt niet mee voor het oordeel. In lijn met de kadernota rechtmatigheid 2013 hebben wij niet ondubbelzinnig vastgesteld dat deze overschrijdingen, die passen binnen het bestaande beleid, ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd.	✓	
Financiën en personeel (totaal € 1,9 miljoen)	Een hogere voorziening grondbedrijf (€ 1,7 mln.) en voorziening dubieuze debiteuren (€ 150.000) veroorzaakt een kostenoverschrijding die past binnen het bestaande beleid. Doordat per jaareinde pas alle boekingen zijn verricht, kan op dat moment ook pas een inschatting gemaakt worden van deze voorzieningen die daarmee niet eerder geconstateerd hadden kunnen worden.	✓	

De geconstateerde kostenoverschrijdingen die formeel als onrechtmatig worden aangemerkt hebben - gezien de oorzaak en de adequate toelichting - geen gevolgen voor de strekking van onze controleverklaring.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

Ten aanzien van de rechtmatigheidsanalyse van de investeringskredieten heeft u onrechtmatige overschrijdingen geconstateerd op kapitaalkredieten. Deze overschrijdingen heeft u toegelicht op pagina 129 van de jaarstukken. Wij stellen vast dat sprake is van onrechtmatige kostenoverschrijdingen op kapitaalkredieten. Tegelijkertijd stellen wij vast dat wij in lijn met de kadernota rechtmatigheid niet hebben vastgesteld dat deze kostenoverschrijdingen ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Om die reden wegen wij deze onrechtmatigheden niet mee in ons oordeel. Wel adviseren wij u erop toe te zien dat eventuele tussentijdse verwachte kostenoverschrijdingen tijdig aan de raad worden gemeld.

Aanscherping van de waarborgen rondom inkoop- en aanbestedingsbeleid is noodzakelijk

Zoals eerder aan u gerapporteerd benadrukken wij de urgentie om het proces van aanbestedingen van diensten en leveringen nog strikter te borgen. Het gaat hierbij vooral om het in kaart brengen en tijdig uitzetten van acties op oudere- vaak stilzwijgend doorlopende - contracten met leveranciers.

Uit de uitgevoerde controlewerkzaamheden voor de naleving van de Europese en gemeentelijke inkoop- en aanbestedingsrichtlijnen, hebben wij vastgesteld dat voor een bedrag van € 623.000 sprake is van een rechtmatigheidsfout als gevolg van het niet naleven van de inkoop- en aanbestedingsregels.

Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2014 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien zeven documenten aan het CBS te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2014. Hierbij stellen wij de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren) vast.

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U heeft dit aan ons bevestigd.

De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage C van dit accountantsverslag. Bij de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

De uitkomsten van onze jaarrekeningcontrole

De Wet normering topinkomens (WNT) is nageleefd

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.
De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2014 niet meer bedragen dan € 230.474 per jaar.
De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is Deloitte als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2014 van de gemeente Weert niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2014 van de gemeente Weert voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

Tot slot merken wij op dat de norm voor de WNT per 1 januari 2015 op € 178.000 is gesteld. De huidige beloning van uw secretaris en griffier blijft onder deze bijgestelde norm voor 2015.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Weert

Deloitte Accountants B.V. is onafhankelijk van de gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid.

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de member firms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectieve zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.
Bijlage D van dit accountantsverslag bevat een nadere uiteenzetting van onze onafhankelijkheid.

Interne beheersing

De interne beheersing bij uw gemeente

De interne (financiële) beheersing is adequaat in het kader van onze jaarrekeningcontrole

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2014 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB), voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter d.d. 5 maart 2015. Onderstaand hebben wij in samenvattende vorm onze belangrijkste bevindingen opgenomen:

Nr.	Proces	Bevindingen
1	Grondexploitatie	Tijdige afronding van de financiële én inhoudelijke verantwoording van de grondexploitatiecomplexen. Gezien de ontwikkelingen op het gebied van de grondexploitatie is het noodzakelijk om een collega van de afdeling Deloitte Real Estate in te schakelen om te kijken naar de waardering van de aanwezige complexen en de wijze waarop de gronden en het vastgoed worden overgebracht naar de Algemene Dienst en welke gevolgen dit heeft voor de waardering. *Update jaarrekeningcontrole: Deloitte REA heeft haar werkzaamheden uitgevoerd en afgerond t.b.v. de jaarrekeningcontrole.*
2	Aanbestedingen	In 2014 heeft u het proces omtrent de aanbestedingen geoptimaliseerd om het risico op onrechtmatige inkopen te mitigeren. Daartoe heeft u verschillende waarborgen getroffen om de volledigheid van de controle op aanbestedingen te kunnen waarborgen. Wij hebben uw interne controle over de eerste periode van 2014 nog niet beoordeeld en doen dit tijdens de pre-check. *Update jaarrekeningcontrole: u heeft inzicht verkregen in de aanbestedingen en onrechtmatigheden voor 2014.*
3	Voorzieningen	Stringent toezien op tijdige actualisaties van onderbouwingen met betrekking tot de voorzieningen (met name vanuit notitie riolering) en aansluiting tussen onderhoudsvoorzieningen en het onderliggende actuele onderhoudsplan. *Update jaarrekeningcontrole: inzicht conform BBV is verstrekt ten tijde van de jaarrekeningcontrole en gehanteerd bij controle op toereikendheid voorzieningen.*

4	Fiscaliteiten	Tijdig uitvoeren van de werkkostenregeling. Inrichting van de administratie is onderhanden. *Update jaarrekeningcontrole: vereiste inzicht vanuit administratie is aanwezig en operationeel.*
5	Restantkredieten	Ten tijde van de interim-controle was er geen actueel inzicht in de uitputting van investeringskredieten. U heeft dit in de tweede financiële rapportage wel verwerkt. *Update jaarrekeningcontrole: inzicht in overschrijdingen is aanwezig en aangereikt tijdens de controle.*
6	IT-survey	De uitgezette IT-survey is recent gecompleteerd en verstuurd waarna onze EDP-auditors hiermee verder kunnen in het kader van de jaarrekeningcontrole. *Update jaarrekeningcontrole: IT-survey en werkzaamheden rondom IT zijn afgerond.*
7	Voorbereiding jaarrekening 2014	De aandachtspunten zijn opgenomen in hoofdstuk 5. In het bijzonder wijzen wij op het voldoen van de jaarrekening 2014 aan de eisen volgens de verslaggevingsvoorschriften (BBV). *Update jaarrekeningcontrole: voorbereiding heeft adequaat plaatsgevonden.*

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiserings-omgeving en geautomatiseerde maatregelen in de digitale workflow inkoopfacturen

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

Wij hebben de opzet en het bestaan van de interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens beoordeeld. Wij hebben opzet en bestaan van deze *handmatige* interne beheersingsmaatregelen vastgesteld.

In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben wij een IT-audit uitgevoerd op de algemene IT-beheersmaatregelen (de zogenaamde general IT-controls). De bevindingen c.q. aanbevelingen hebben uitgewezen dat wij voor de jaarrekeningcontrole nog geen IT-audit kunnen uitvoeren op de *geautomatiseerde* beheersingsmaatregelen zoals opgenomen in de digitale workflow van de inkoopfacturen. Om alsnog voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige verwerking en betaling van de inkoopfacturen hebben wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

De interne beheersing bij uw gemeente

Uit deze controlewerkzaamheden volgen geen bijzonderheden. Wij hebben het college en de directie geadviseerd erop toe te zien dat de bevindingen en adviezen vanuit deze IT-audit op korte termijn opvolging krijgen.

Uit deze IT-audit volgt een aantal belangrijke bevindingen, vertaald in adviezen die de aanwezige risico's (verder) kunnen mitigeren. Hierbij gaat het onder meer om:

Bevinding	Risico	Aanbeveling
Tijdens onze testwerkzaamheden is vastgesteld dat er bepaalde facturen verwerkt worden buiten het digitale verwerkingsproces om. Dit gaat om facturen met een groot aantal regelnummers, als energienota's. Afrekeningen worden wel door het proces gehaald.	Het niet door de digitale factuurflow laten lopen van alle facturen verhoogt het risico dat niet alle factuur(regels) goedgekeurd worden.	Het dient de aanbeveling alle facturen door het digitale factuurverwerkingsproces te laten lopen.
Tijdens onze werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de aanbeveling van 2012 niet is opgevolgd, en er nog steeds geen formeel vastgelegde procedure omtrent het wijzigen van stamgegevens is. De gemeente geeft aan dat een overzicht wordt gegenereerd van de wijzigingen in het crediteurenstambestand waarbij vastgesteld wordt dat onjuiste of ongeautoriseerde wijzigingen niet hebben plaatsgevonden.	Het niet beschikbaar zijn van een procedure met betrekking tot wijzigingen in crediteurenstamgegevens kan leiden tot onduidelijkheden en daardoor tot fouten in de crediteurstamgegevens.	Het dient de aanbeveling een procedure op te stellen omtrent het muteren van stamgegevens.
Tijdens onze testwerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat het niet mogelijk is om in de huidige versie van Coda voorgedefinieerde routes in te stellen. Bij het bepalen van een route is het voor de persoon die de factuur registreert mogelijk om zelf de budgethouders handmatig in te voeren.	Het niet afdwingen van vaste routes verhoogt het risico dat facturen niet door de juiste persoon beoordeeld worden, en dat er betalingen worden gedaan die niet geautoriseerd zijn.	Het dient de aanbeveling vaste routes af te dwingen binnen het digitale factuurverwerkingsproces, zodat facturen door de verantwoordelijke persoon worden beoordeeld.

De interne beheersing bij uw gemeente

Logging is binnen Coda geregeld op verschillende niveaus. Zowel facturen, alsmede wijzigingen op crediteurniveau worden allemaal bijgehouden, inclusief oude en nieuwe waarde, datum van wijziging en actie die is ondernomen. Echter, de logs staan op een locatie die voor iedereen binnen de gemeente Weert te benaderen is, waardoor de logs ongemerkt gewijzigd kunnen worden.	Doordat logfiles voor iedereen toegankelijk zijn, bestaat het risico dat ongeauthoriseerde handelingen niet worden opgemerkt, omdat deze uit de logfiles verwijderd kunnen worden.	Het dient de aanbeveling de logfiles op een niet voor iedereen toegankelijke plek op te slaan, zodat deze niet gemuteerd kunnen worden.
Tijdens onze testwerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat er aan meerdere personen de beheer rol is toegekend, ondanks dat zij deze niet op basis van hun functie nodig hebben.	Het hebben van te veel beheer accounts voor mensen die dit niet nodig hebben, verhoogd het risico op ongeautoriseerde handelingen.	Het dient de aanbeveling de hoge rechten alleen toe te kennen aan mensen die deze op basis van hun functie nodig hebben.

De bevindingen c.q. aanbevelingen hebben er toe geleid dat wij in het kader van onze accountantscontrole geen IT-audit hebben verricht op de beheersingsmaatregelen die opgenomen zijn in de digitale workflow en geen gebruik hebben kunnen maken van deze beheersingsmaatregelen. Wij hebben, om voldoende zekerheid te krijgen over de verwerking van de inkoopfacturen, aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Uit deze controlewerkzaamheden volgen geen nadere bijzonderheden die wij u moeten rapporteren.

Door u is recent een frauderisicoanalyse uitgevoerd

Als onderdeel van onze controle hebben wij u verzocht inzicht te geven in uw inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude, in de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat het college en/of directie/management daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met u als raad. Het college/de directie heeft ons aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's en heeft voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst.

Wij hebben vernomen dat een frauderisicodiscussie is gevoerd door het management, de directie en het college. Hierover heeft u een frauderisicoanalyse opgesteld per afdeling begin 2015, met een uiteenzetting van de belangrijkste frauderisico's en bijbehorende beheersmaatregelen.

De interne beheersing bij uw gemeente

Deze documenten zijn op 20 mei 2015 in de directie besproken om vervolgens aan te bieden aan het college. Hieruit blijkt dat het onderwerp 'frauderisico' op uw agenda staat. Wij hebben van het college vernomen dat op korte termijn de uitkomsten van deze frauderisicoanalyse met u besproken c.q. met de auditcommissie afgestemd zal worden. Wij adviseren u deze frauderisicoanalyse jaarlijks op te nemen in uw planning & control cyclus.

Analyse resultaat, vermogen en financiële structuur

Onze analyse van uw resultaat, vermogen en financiële structuur

Het gerealiseerde saldo en resultaat 2014 is voordelig

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves, minus de tussentijdse stortingen in reserves.

De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van de door u genomen besluiten. Het resultaat ná bestemming is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende.

Exploitatieresultaat 2014	*x € 1.000*	
De totale baten van uw gemeente bedragen	€ 124.256	
De totale lasten van uw gemeente bedragen	€ 125.011	
Het overschot bedraagt (*'gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten'*)		**€ 755**
Gedurende het jaar heeft u al voor diverse zaken besloten gelden te reserveren. Deze gelden zijn in de reserves gestort	€ 9.360	
Tevens hebt u besloten tot het dekken van diverse uitgaven uit reserves. Over het boekjaar betreft dit	€ 12.509	
Per saldo gedurende het jaar **onttrokken** aan reserves		**€ 3.149**
Gerealiseerde resultaat (voordelig)		**€ 3.904**

Onze analyse van uw resultaat, vermogen en financiële structuur

De exploitatie over 2014 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 0,8 miljoen zien, ten opzichte van een sluitende begroting.

Voor een nader gedetailleerd inzicht van de afwijkingen en de verklarende toelichting hierop verwijzen wij u naar de toelichtingen per programma, in hoofdstuk 2, zoals opgenomen in de programmaverantwoording van uw jaarstukken.

De vermogenspositie van uw gemeente blijft vrijwel gelijk

In het BBV, de verslaggevingsregels van gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten bedraagt € 0,8 miljoen voordelig. Per saldo is tussentijds € 3,1 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2014 € 3,9 miljoen voordelig bedraagt. Dit bedrag is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hierna volgende overzicht hebben wij de mutaties in de reserves schematisch weergegeven.

x € 1.000	2013	2014
Eigen vermogen per 1 januari	**€ 93.177**	**€ 101.498**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- € 5.393	€ 3.149
Gerealiseerde resultaat	€ 8.321	€ 755
Totaal (*'saldo van baten en lasten'*)	**€ 2.928**	**€ 3.904**
Vrijval rioolvoorziening	**€ 0**	**-/- € 13.055**
Eigen vermogen per 31 december	**€ 101.498**	**€ 89.198**

Onze analyse van uw resultaat, vermogen en financiële structuur

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2014 31,4% van het balanstotaal (2013: 36,7% van het balanstotaal). Ondanks het positieve resultaat is het percentage toch afgenomen. Dit komt door de wijziging in wetgeving waardoor een gedeelte van de reserve geclassificeerd dient te worden onder de voorzieningen.

De vermogensvergelijking is niet sluitend vanwege de directe vermogensmutaties als gevolg van de notitie riolering van de Commissie BBV. Het gaat om een grote mutatie, namelijk de vrijval van de reserve riolering van afgerond € 13,0 miljoen.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor samenstelling zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken) van uw gemeente bedraagt € 7,03 miljoen (algemene reserve "geschoond"). Afgezet tegen het benodigde weerstandsvermogen zoals berekend in de risicosimulatie van € 5,00 miljoen, leidt dit tot een ratio van 140,6. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan een accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

De inventarisatie van risico's die in de paragraaf weerstandsvermogen (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico' s, inclusief een kansinschatting van het voordoen van het geïndentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen. Daarbij wordt een doorlopend inzicht gegeven in de top 10 van de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente en welke risico's zijn verdwenen en/of van positie zijn gewijzigd. Ook zijn de aan deze risico's gekoppelde beheersingsmaatregelen opgenomen en wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van grootste risico's.

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar hoofdstuk 4. 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' van uw jaarstukken 2014. Hierbij merken wij aanvullend op dat uw gemeente in deze paragraaf op een transparante en toereikende wijze inzicht geeft in het weerstandsvermogen en het systeem van risicobeheersing.

Zoals blijkt uit uw begroting 2015 laat u duidelijk zien dat de komende jaren voor u in het teken staan van de drie decentralisaties en de bijbehorende financiële impact, en verdere bezuinigingen. Uw college geeft in de begroting aan geconfronteerd te worden met een opgave ter hoogte van € 7,1 miljoen.

Onze analyse van uw resultaat, vermogen en financiële structuur

Dit betekent dat de gemeenteraad de komende periode fundamentele keuzes dient te maken om de bezuiningsopgave en een sluitende meerjarenbegroting te realiseren. Als we deze meerjarige opgave afzetten tegen uw beschikbaar weerstandsvermogen en de reeds uitgevoerde risicoanalyse zien we dat de financiële ruimte om tegenvallers op te kunnen vangen binnen uw vermogenspositie zeer beperkt is. Dit is zorgwekkend en benadrukt nogmaals het belang dat in 2015 duidelijke en concrete keuzes ten aanzien van de bezuinigingsopgave gemaakt dienen te worden. Niet alleen de keuzes die leiden tot incidentele baten in 2015, maar met name de keuzes met een structureel en meerjarig financieel effect.

Financiële structuur van uw gemeente toont een (bewust) tekort

Voor een inzicht in de financiële structuur van uw gemeente geeft de balans per jaareinde het volgende beeld:

x € 1.000	2013	2014
Stand van de reserves per 31 december	€ 98.570	€ 85.294
Gerealiseerde resultaat	€ 2.928	€ 3.904
Voorzieningen	€ 18.729	€ 31.384
Schulden op lange termijn	€ 131.218	€ 133.910
Beschikbaar op lange termijn	**€ 251.445**	**€ 254.492**
Vaste activa	€ 208.757	€ 219.388
Voorraden	€ 45.570	€ 44.320
Vastgelegd op lange termijn	**€ 254.327**	**€ 263.708**
Overschot aan beschikbare middelen op lange termijn	**€ 2.882**	**€ 9.216**

Onze analyse van uw resultaat, vermogen en financiële structuur

In 2014 is uw financieringspositie evenals in 2013 positief, voor een bedrag van afgerond € 9,2 miljoen (financieringsoverschot).

Overige onderwerpen

Overige onderwerpen en belangrijke ontwikkelingen

Bevestiging van het college is ontvangen	Wij hebben van het college een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.
Er is geen sprake van meningsverschillen met het management of een beperking in reikwijdte van onze controle	Er zijn geen meningsverschillen met het college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het college en de medewerkers van de gemeente Weert de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.
Bijzonderheden ten aanzien van de naleving van wet- en regelgeving	Een belangrijk onderdeel van de rechtmatigheidswetgeving is de niet-financiële rechtmatigheid. Dit is niet primair het onderzoeksgebied van de accountant. De accountant heeft als taak u te wijzen op een niet-financiële onrechtmatigheid als eventuele 'bijvangst' van de reguliere controle en op eventuele tekortkomingen in het interne signaleringssysteem. Voor dit laatste verwijzen wij u naar onze opmerkingen over de administratieve organisatie en interne beheersing en naar de paragraaf in dit rapport over risicomanagement. In het kader van onze controle van de jaarrekening 2014 hebben wij geen bevindingen ten aanzien van de niet-financiële rechtmatigheid.
Er is geen sprake van vermoedens of signalen van fraude	In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht. Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het college en het management van de gemeente Weert, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken.

Overige onderwerpen en belangrijke ontwikkelingen

Van het college, directie en management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd, waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het college, directie en management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en niet-routinematige transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht. Hierbij hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd.

Hoewel wij een professioneel kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2014 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Gevolgen introductie Individueel Keuzebudget (IKB)

In het principeakkoord cao gemeenten 2013-2015 wordt het Individueel Keuzebudget (IKB) geïntroduceerd. Uiterlijk 1 januari 2016 zou dit ingevoerd moeten worden. Het vakantiegeld is onderdeel van het IKB en moet gereserveerd en ingezet worden in het jaar dat het wordt opgebouwd. Bij een definitieve invoering van het Individueel Keuzebudget (IKB) betekent dat gemeenten (en ook gemeenschappelijke regelingen) per 2016 overgaan op een systeem waarbij werknemers zelf bepalen op welke momenten ze hun gerealiseerde vakantiegeld en vergelijkbare vergoedingen krijgen uitgekeerd in een kalenderjaar.

De uitkering moet altijd tijdens het kalenderjaar plaatsvinden. Dit heeft gevolgen voor de zeven maanden vakantiegeld die dan nog staan over 2015, die normaal gesproken in mei 2016 zouden worden uitbetaald. De afspraken over het moment van de uitkering van deze zeven maanden zijn nog niet bekend.

Drie mogelijke varianten zijn:

- Volledige uitkering in 2015.
- Volledige uitkering in 2016.
- Uitkering gespreid over 2015 en 2016.

Het moment van uitbetaling is echter niet leidend voor het moment waarop de last moet worden verantwoord in de jaarrekening. Door het IKB vindt er eenmalig een extra last plaats van zeven maanden vakantiegeld, vanuit het jaar voorafgaand aan de invoering (2015).

Overige onderwerpen en belangrijke ontwikkelingen

De verplichting tot de betaling van het opgebouwde vakantierecht in de periode juni tot en met december 2015 vindt zijn oorsprong in 2015. In de jaarrekening 2015 zal daarom de extra last van deze zeven maanden moeten worden verantwoord. Dit betreft een feitelijke verplichting, welke als kortlopende schuld wordt verantwoord op de balans (tenzij al uitbetaald in 2015). Wij adviseren u de ontwikkelingen betreffende het IKB nauwlettend te volgen en de financiële impact in beeld te brengen. Bij de resultaatbestemming 2014 mag hiervoor een bestemmingsreserve worden gevormd.

Bijlagen

Bijlage A1: Overzicht van niet-gecorrigeerde fouten in de jaarrekening

Niet-gecorrigeerde fouten

De volgende niet-gecorrigeerde fouten groter dan de rapportagetolerantie zijn gedurende onze werkzaamheden vastgesteld.

Aard van de fouten	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	€ 177.000	177.000
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit **externe** regels (EU-aanbesteding/Fido/Etc.)	€ 623.000	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit **interne** regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten	N.v.t.	
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 800.000	

Bijlage A1: Overzicht van niet-gecorrigeerde fouten in de jaarrekening

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid rechtmatigheid betreft tevens getrouwheid	N.v.t.	N.v.t.
Onzekerheid rechtmatigheid is per saldo ook een onzekerheid inzake getrouwheid	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal onzekerheden in de controle getrouwheid	**N.v.t.**	**N.v.t.**
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit **externe** regels (EU-staatssteun)	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit **interne** regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de controle rechtmatigheid	**N.v.t.**	

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dat houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet-materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde fouten.

Bijlage A2: Geconstateerde afwijkingen in de toelichting op de jaarrekening

Afwijkingen in de toelichting

Onze controlestandaarden eisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening. De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron toelichtingsvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overweging
n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage B: Fouten en onzekerheden inzake financiële rechtmatigheid

Rechtmatigheid

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO), de Kadernota Rechtmatigheid 2013 en in het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader, is het kader voor de controle op de rechtmatigheid opgenomen. Bij de controle op de rechtmatigheid hebben wij de volgende fouten en/of onzekerheden geconstateerd.

Toelichting	Bron normenkader	Fout of onzekerheid
Rechtmatigheidsfouten als gevolg van niet naleven inkoop- en aanbestedingsbeleid	Niet rechtmatig toepassen van naleven inkoop- en aanbestedingsbeleid	€ 623.000

Bijlage C: Fouten en onzekerheden inzake de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2014 onder SiSa vallen. Per regeling wordt in een tabel aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Onderstaand treft u deze tabel aan.

Specifieke uitkering		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
OCW D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB)	N.v.t.	€ 0	-
I&M E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen mede-overheden	N.v.t.	€ 0	-
I&M E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	N.v.t.	€ 0	-
I&M E29	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water	N.v.t.	€ 0	-
I&M E30	Quick wins binnenhavens	N.v.t.	€ 0	-
I&M E30B	Quick wins binnenhavens SiSa tussen mede-overheden	N.v.t.	€ 0	-
SZW G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gemeente 2014	N.v.t.	€ 0	-
SZW G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2013	N.v.t.	€ 0	-
SZW G2	Gebundelde uitkering o.g.v. art. 69 WWB gemeente 2014	N.v.t.	€ 0	-
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente 2014	N.v.t.	€ 0	-
SZW G5	Wet participatiebudget (WPB) gemeente 2014	N.v.t.	€ 0	-

Bijlage C: Fouten en onzekerheden inzake de SiSa-bijlage

Specifieke uitkering		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
SZW G5A	Wet participatiebudget (WPB) totaal 2013	N.v.t.	€ 0	-
	Totaal	**N.v.t.**	**€ 0**	-

Bijlage D: Onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Weert in 2014 is gewaarborgd. Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hierna opgenomen.

Aanvullende dienstverlening

In 2014 zijn er door ons aanvullende diensten verricht inzake diverse fiscale diensten en pensioenadviezen. Op grond van de door ons getroffen maatregelen en de communicatie met u hierover, zijn wij van mening dat onze onafhankelijkheid is gewaarborgd.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen of verstrekt aan de gemeente Weert of een bij de gemeente Weert betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben ontvangen of verstrekt en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Bijlage E: Reikwijdte van de accountantscontrole

De opdracht die u ons heeft verstrekt

Binnen het kader van de meerjarige overeenkomst tussen uw gemeente en Deloitte Accountants B.V. heeft u ons met de opdrachtverstrekking van 19 september 2014 opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2014.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Weert. In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle.

Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als gemeente mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw gemeente en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim-controle

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat de opgeleverde informatie betrouwbaar is, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Omdat deze interne beheersing het gehele jaar goed dient te functioneren, hoeven wij met de aanvang van onze controle niet te wachten totdat de jaarrekening gereed is. Onze controle vindt daarom voor een belangrijk deel al in de tweede helft van het boekjaar plaats. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de procesrisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is onze managementletter met daarin opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing (zie het hoofdstuk Interne beheersing).

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften (BBV), of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft en of de baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van rechtmatigheid zoals opgenomen in uw controleprotocol en normen- en toetsingskader. Ook stellen wij vast dat de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de materialiteitsgrenzen zoals door u vastgesteld en vastgelegd in het controleprotocol.

Bijlage E: Reikwijdte van de accountantscontrole

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en ons accountantsverslag. In ons accountantsverslag rapporteren wij fouten en onzekerheden die de vastgestelde rapportagetolerantie overschrijden en overige bijzonderheden die naar onze mening van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening (zoals governance, financiële positie, ontwikkeling resultaten en de kwaliteit van de interne beheersing). Onze controleverklaring is gebaseerd op onze controlewerkzaamheden als accountant van de gemeente Weert.

Bijlage F: Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de leden van de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Weert en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk aan derden worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing.
Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel, welke zal worden verstrekt in onze controleverklaring.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu, a UK Private Company limited by guarantee, and its network of member firms. Neither Deloitte Touche Tohmatsu nor any of its member firms has any liability for each other's acts or omissions. Each of the member firms is a separate and independent legal entity operating under the names of "Deloitte", "Deloitte & Touche", "Deloitte Touche Tohmatsu", or other related names.